

Příloha č. 10 USA – KALIFORNIE

Konečný uživatel výsledků:

**Ministerstvo práce
a sociálních věcí**
Na Poříčním právu 1/376
128 01 Praha 2

Název projektu: Děti a domácí násilí – výzkum potřebnosti služeb specializovaných na pomoc dětem ohroženým domácím násilím a návrh minimálních parametrů těchto služeb

Číslo projektu: TIRSMPSV127

Řešitel projektu: Ostravská univerzita, Dvořákova 7, 701 03 Ostrava

Doba řešení: 1. 12. 2022–31. 12. 2024

Informace o autorském týmu:

Mgr. Bohdana Richterová, Ph.D.

Doc. Mgr. et Mgr. Kateřina Mikulcová, Ph.D.

Mgr. Veronika Štenclová, Ph.D.

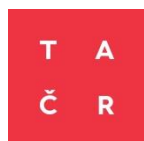
Mgr. Bc. Hana Kubíčková, Ph.D.

Doc. Mgr. Štefan Chudý Ph.D., MBA

Daniela Kantorová, Psy.D.

Ing. Ondřej Mikulec, Ph.D.

Mgr. Kateřina Cilečková, Ph.D.

Další informace o projektu:

Program veřejných zakázek v aplikovaném výzkumu a inovacích pro potřeby státní správy BETA2 byl schválen usnesením vlády České republiky č. 278 ze dne 30. 3. 2016 a je zaměřen na podporu aplikovaného výzkumu a inovací pro potřeby orgánů státní správy. Poskytovatelem finančních prostředků je Technologická agentura ČR.

Obsah

USA - KALIFORNIE	4
1. Téma domácího násilí ve společnosti a jeho vymezení	6
2. (Ne)dostatek a (ne)dostupnost sociálních služeb	7
3. Multidisciplinární spolupráce	8
4. Policie	9
5. Soudy	9
6. Prevence	10
7. Vzdělávání	10
8. Financování služeb	11

USA – KALIFORNIE

Základní informace o Kalifornii

Kalifornie je nejbohatší stát USA, a kdyby byla samostatnou zemí, byla by čtvrtou nejbohatší zemí na světě, po USA, Číně a Japonsku (Winkler, 2022). Je to také třetí největší stát USA s rozlohou 423 970 km². Kalifornie má 39 milionů obyvatel, přičemž přes 26 % obyvatel jsou migranti. Vyznačuje se velkou různorodostí obyvatelstva – 40 % obyvatel jsou Hispánci, 34,7 % evropští Američané, 16 % asijsí Američané, 6,5 % Afroameričané, a zbývající obyvatelé jsou američtí indiáni, lidé s původem více ras, a původní obyvatelstvo z ostrovů Pacifického oceánu (US Census Bureau, 2022).

Chudoba a nedostupnost bydlení

V roce 2020 žilo v USA 37 200 000 lidí (11,4 %) pod hranicí chudoby (Shrider a kol., 2021). V Kalifornii to čítá 4,5 milionu lidí, tedy přibližně 11,7 % obyvatel (Public Policy Institute, 2021).

Od 80. let 20. století začal v USA prudce růst počet lidí bez bydlení (Rossi, 1990). Zpráva Ministerstva bydlení a městského rozvoje o bydlení za rok 2020 uvedla, že v lednu 2020 bylo bez bydlení 580 466 lidí, z toho 354 386 mělo nějaké přístřeší (např. útulek pro lidi bez domova) a 226 080 bylo bez jakéhokoli přístřeší (The US Department of Housing and Urban Development, 2021). National Law Center on Homelessness and Poverty (2015) tento počet odhaduje na 2 500 000 až 3 500 000 lidí. Podle statistik Ministerstva bydlení Afroameričané představují 39,4 % všech lidí bez bydlení a 27,2 % bez přístřeší, přičemž nejvíce lidí bez bydlení (28 %) žije v Kalifornii (The US Department of Housing and Urban Development, 2020). Kalifornie má také nejvyšší zastoupení lidí bez přístřeší – z celkového počtu lidí bez bydlení (161 548) je zde 113 660 osob bez přístřeší (70,4 %) (The US Department of Housing and Urban Development, 2021). Existující odhady říkají, že 120 642 lidí bez bydlení má vážnou duševní chorobu a dalších 98 646 má závislost na drogách (The US Department of Housing and Urban Development, 2020). Za hlavní důvod vysokého počtu lidí bez bydlení se považuje nedostatek levného (sociálního) bydlení (National Law Center on Homelessness and Poverty, 2015; National Low Income Housing Coalition, 2020). (Kantorova & Kalenda, 2021). V roce 2016 bylo v Kalifornii bez bydlení 202 329 dětí a mládeže pod 18 let (California State PTA, 2023).

Děti odebrané rodinám

V Kalifornii je přibližně 60 000 dětí v pěstounském systému (foster care) (Stoner-Mertz, 2023).

Komerčně zneužívané děti (commercially sexually exploited children - CSEC)

Data o komerčně sexuálně zneužívaných dětech jsou těžko dostupná. Mezi červencem 2015 a červencem 2016 bylo v Kalifornii identifikováno 1 911 dětí, kterým poskytoval služby program pro komerčně zneužívané děti, financovaný Ministerstvem sociálních služeb Kalifornie

(Commercially Sexually Exploited Children Program 2017 Report to the Legislature, 2017). Kalifornská velkoměsta San Francisco, Los Angeles a San Diego byla identifikována jako oblasti s obzvláště vysokým výskytem komerčního sexuálního zneužívání dětí (California Child Welfare Council, n. d.). Tento fenomén je často spojený s násilím v rodině, protože děti vystavené komerčnímu zneužívání byly mnohdy nejdříve zneužívány ve vlastních rodinách (California Child Welfare Council, n. d.), nebo se na komerčním zneužívání podíleli rodinní příslušníci. Komerční zneužívání je také spojené s chudobou a nestabilními životními podmínkami včetně bezdomovectví.

Kontaktování organizací a odborníků v zemi

Cristina Hickey	Community Education Coordinator, Child Abuse Prevention Council, Contra Costa County
Nicole Koprek	Emergency Response Social Worker, Child and Family Services, Contra Costa County
Tamela Broer	Program Manager of Family Shelter, Ruby's Place, Alameda County
Monica Noriega	Assistant Professor, University of California San Francisco, Child Trauma Research Project (nestihla rozhovor v termínu, ale je možno zařídit později)
Autorka - Daniela Kantorová	Program Director and clinical faculty, The Wright Institute - ředitelka programu poskytující služby v oblasti duševního zdraví studentům středních a vyšších škol v okrese Contra Costa, většina klientů, se kterými pracujeme, má historii traumatu, obzvláště zneužívání a zanedbávání

Život v Kalifornii

Všeobecný dojem ze života v Kalifornii je, že dostupné služby a prostředky nepostačují potřebám obyvatel, obzvláště těch, kteří žijí pod hranicí chudoby, nebo se k ní přibližují. Na tom se shodli všichni respondenti, a to také pozoruje autorka. Hlavním problémem je nedostatek sociálního nebo cenově dostupného bydlení, takže se stává, že rodiny s dětmi někdy žijí v otřesných podmínkách, jako například ve svých autech. Neexistuje dostatek útulků a azylových domů pro rodiny, a jsou zde dlouhé čekací doby na levné bydlení (dlouhé tzn. několik let). Může se tedy stát, že když děti a matka zažijí násilí od otce a rozhodnou se odejít, mohou skončit bez domova, což přidává k traumatu násilí také trauma života v nebezpečných a nestabilních podmínkách života bez přístřeší.

Existují také mnohdy dlouhé čekací listiny na psychoterapii. V některých školách jsou zadarmo dostupná psychoterapie, ale poptávka také většinou převažuje dostupnost služeb. Dalším problémem je nedostatek dostupných a efektivních služeb pro pachatele násilí. Pokud je pachatel odsouzen k vězeňskému trestu, neexistují tam efektivní rehabilitační programy. Kratší tresty jsou někdy odslouženy v místních (okresních) věznicích, kde existuje celkově velmi málo programů a neadekvátní služby péče o duševní zdraví. Ve státních vězeních bývá programů a služeb o něco více, ale i tak neposkytují skutečnou podporu rehabilitace. Příkladem programů

může být program ke zvládání vzteku (anger management) nebo program všímavosti (mindfulness).

V Kalifornii roste povědomí o traumatu a důraz na kulturní citlivost a relevanci služeb vzhledem ke kulturní a etnické různorodosti obyvatel Kalifornie. V oblasti duševního zdraví existuje živý diskurz o trauma informovaných přístupech k psychoterapii, ale i třeba k výuce. Příklady dobré praxe:

- Trauma informovaný přístup ve školách: <https://hearts.ucsf.edu/hearts-trauma-informed-principles>
- RYSE Youth Center: trauma informované centrum pro mládež ve městě Richmond, kde je vysoká incidence chudoby a násilí <https://rysecenter.org/>
- West Coast Children's Clinic, klinika poskytující služby traumatizovaným dětem žijícím v chudobě, včetně dětí bez domova a komerčně sexuálně zneužívaných dětí <https://www.westcoastcc.org/>

V Kalifornii také roste hnutí požadující větší pomoc rodinám a řešení otázek rodinného násilí a týrání dětí bez zapojení policie, s použitím principů transformativní spravedlnosti (transformative justice), která usiluje o skutečnou rehabilitaci pachatelů a odškodnění oběti způsobem, který je oběti více užitečný a smysluplný než uvěznění pachatele. Příkladem organizace, zabývající se touto tematikou, je Bay Area Transformative Justice Collective: <https://batjc.wordpress.com/>

1. Téma domácího násilí ve společnosti a jeho vymezení

V angličtině pojem domácí násilí (domestic violence) znamená násilí mezi partnery. Násilí vůči dětem se běžně nazývá „child abuse“ (zneužívání dětí) nebo „child maltreatment“ (týrání dětí).

Kalifornské zákony definují domácí násilí jako násilí mezi současnými nebo bývalými partnery (Shouse California Law Group, 2023). Násilí může zahrnovat způsobení nebo záměr způsobit zranění, sexuální napadení, vyvolání dojmů, výhrůžky násilí a „rušení klidu osoby“ (obsahuje širokou škálu situací, včetně kontroly a ovládání aktivit, izolace, zakazování styku s jinými lidmi atd.) (California Family Code, 2023).

Týrání dětí je definováno v kalifornském zákoníku jako způsobení fyzického zranění, sexuální zneužívání, zanedbávání a záměrné působení škody nebo zranění dítěti, nebo ohrožení jeho života nebo zdraví (California Family Code, 2023). Dalším druhem týrání dětí je záměrná krutost nebo neospravedlnitelný trest, toto zahrnuje situace, ve kterých dítě trpí fyzicky nebo psychicky. Do této kategorie také spadá, když je dítě svědkem domácího násilí mezi partnery (Jablon, 2016).

Zneužívání a týrání dětí je definováno v:

- California Penal Code (Trestní zákoník Kalifornie)
- California Family Code (Rodinný zákoník Kalifornie)

Mezi dubnem 2022 a březnem 2023 bylo v Kalifornii nahlášeno 442 179 případů týrání dětí (Webster et al., 2022). Odhaduje se, že jedno ze čtyř dětí v USA zažije týrání nebo zanedbávání (KidsData, 2023).

2. (Ne)dostatek a (ne)dostupnost sociálních služeb

Kalifornie je rozdělená do územních celků (okresů/krajů - „county“). Služby a jejich dostupnost se v jednotlivých okresech liší podle místa a ekonomické síly okresu. V oblastech u velkých měst je typicky dostupných více služeb, i tak jsou ale považovány za nepostačující. Respondenti se shodnuli, že služby jsou nedostačující a roztržité – není mezi nimi dobrá návaznost.

V Kalifornii existuje ohlašovací povinnost. Lidé pracující s dětmi musí podezření na zneužívání nebo týrání dětí nahlásit úřadu na úrovni okresu - Children and Family Services (Služby pro děti a rodiny). Pracovníci tohoto úřadu pak vyšetřují jednotlivé případy. Tito pracovníci mohou dítě odebrat rodině, pokud je bezpečí dítěte skutečně ohrožené. To se posuzuje podle standardizovaného modelu „Structured Decision Making Model“ (<https://ca.sdmdata.org/Definitions/SA>). Dítě může být odebráno maximálně na 72 hodin, o dalším postupu pak rozhoduje soud. Pracovníci mají pro děti dostupné krátkodobé ubytování k tomuto účelu.

Pokud děti nejsou odebrány z domu, pracovníci mohou doporučit určitá opatření, aby se situace v rodině zlepšila, například rodinnou terapii nebo kurzy o výchově dětí. Ve vážnějších případech může tato opatření nařídit soud. Problém je v tom, že sám úřad Children and Family Services nemá zdroje a prostředky, které by mohl poskytnout rodinám (např. terapii). Doporučují tak služby, které jsou dostupné v komunitě, což někdy zahrnuje i pomoc, kterou poskytují některé církve, například dary použitého oblečení nebo nábytku. Jednou za měsíc se také rodina musí účastnit schůze se sociálním pracovníkem z Child and Family Services, který monitoruje, jestli splňují jejich požadavky.

Přístup ke službám pro rodinu pak určuje ekonomický status rodiny a místo, kde rodina bydlí. Dostupnost služeb se značně liší v různých okresech. V oblastech u velkých měst je více neziskových organizací, které poskytují potřebné služby. Na venkovských oblastech bývá služeb méně. Z ekonomického hlediska hraje velkou roli, jestli má rodina kvalitní zdravotní pojištění, které pokrývá terapii. V mnohých případech ale může být terapie těžko dostupná i vzhledem k dlouhým čekacím dobám nebo kvůli nedostatku psychoterapeutů, jako např. na venkovských oblastech.

Příklady užitečných služeb v okrese Alameda:

- „Parent advocates“ (peer support) - vrstevnická podpora rodičům, kteří jsou obviněni z týrání dětí. Tito podpůrci mohou poradit rodičům, jak se připravit k soudu a jak co nejlépe využít dostupné služby. Hlavně poskytují emocionální podporu a povzbuzení. V okrese Alameda je zaměstnává nezisková organizace Better Way (<https://www.abetterwayinc.net/parent-advocacy>)
- Parenting Stress Helpline: Horká linka pomoci vystresovaným rodičům, provozuje ji nezisková organizace Family Paths (<https://familypaths.org/parenting/parenting-stress-helpline/>)

- Útulek pro děti (13–18), <https://covenanthousecalifornia.org/dreamcatcher-youth-services/>

Pro osoby obviněné z týrání dětí existuje velmi málo služeb - doporučuje se rodinná terapie, individuální terapie, kurzy výchovy dětí, léčení návyků na omamné látky, nebo kurzy o tom, jak zvládat vztek, nicméně specializované služby vesměs nejsou dostupné a rodiny musí vyhledávat, co je dostupné v rámci okresu a jejich zdravotního pojištění.

3. Multidisciplinární spolupráce

Multidisciplinární spolupráce se liší v každém okresu. Příležitosti k ní je jich ale mnoho, protože mnoho profesí má v Kalifornii, a celkově v USA, ohlašovací povinnost (viz níže).

Ohlašovací povinnost

V USA existuje ohlašovací povinnost, specifické zákony se liší podle státu. Ohlašovací povinnost se vztahuje na zdravotníky, pracovníky v oblasti duševního zdraví, sociální pracovníky, pracovníky ve školství a další profese i dobrovolníky, kteří jsou v pravidelném kontaktu s dětmi. Zákon definuje, co se musí nahlásit - je to fyzické týrání, sexuální zneužívání, zanedbávání péče, a když jsou děti přítomny u domácího násilí mezi rodiči. Psychologické či emocionální týrání se může ohlásit dobrovolně, ale není u něj ohlašovací povinnost.

Pokud je pachatel člen rodiny, ohlašuje se u státního úřadu Child and Family Services (dříve také nazýváno Child Protective Services). Pokud je to někdo mimo rodinu, ohlašovat se musí u policie. V současnosti je v USA rostoucí hnutí proti zapojení policie do záležitostí jako domácí násilí, týrání dětí nebo psychické krize, protože to často vede ke kriminalizaci lidí, ale neposkytuje skutečnou pomoc. Kriminalizace může vést k uvěznění, což typicky zhorší situaci pachatele, aniž by vyřešila kořen problému.

Školy

Respondenti se shodli, že školy hrají důležitou roli v intervenci a prevenci týrání dětí. Pracovníci škol mají ohlašovací povinnost, a v mnoha školách jsou zadarmo dostupní terapeuti nebo sociální pracovníci, kteří poskytují psychoterapii nebo pomáhají rodinu propojit se službami. Tento systém podpory ale není standardizovaný a liší se ve školních obvodech i jednotlivých školách. Přítomnost terapeutů ve školách ale eliminuje bariéry přístupu ke službám, a je po jejich službách velká poptávka.

Centra pro spravedlnost v rodině (Family Justice Centers)

Příklady organizací poskytující služby rodinám v případech domácího násilí a týrání dětí. Tyto organizace nabízejí mnoho služeb, soustředěných na jednom místě, včetně psychosociální pomoci, bydlení, právní pomoci a psychoterapie. Jsou vesměs vedeny v rámci jednotlivých okresů. Příklady:

Alameda County Family Justice Center <https://acfjc.org/>

Solano County Family Justice Center: <https://www.solanocounty.com/depts/fvp/fjc/default.asp>
Child Advocacy Center/Child Interview Center

Každý okres má středisko určené k vyšetřování zneužívání dětí. Ve většině případů se toto středisko používá k vyšetřování sexuálního zneužívání a některých případů fyzického týrání. V okrese Contra Costa se toto středisko jmenuje Child Interview Center a vyšetří asi 500 případů ročně. Spolupracuje tam policie, Children and Family Services, lékaři, veřejný žalobce, okresní oddělení pro duševní zdraví, a další organizace.

Jedním z účelů je, aby dítě vypovídalo o své zkušenosti s týráním jen jednou, a informace se dostaly ke všem zainteresovaným stranám, včetně sociálních a zdravotních pracovníků a policie.

Příklad: <https://www.cacc-online.org/>

4. Policie

Mezi lednem až prosincem 2022 bylo vyšetřováno 34,5 případu na 1 000 dětí v Kalifornii. Z dostupných dat není ale jasné, jestli toto vyšetřování vedlo Child and Family Services nebo policie. Každý orgán totiž vede své vyšetřování a Child and Family Services musí nahlásit všechny případy týrání dětí (kromě zanedbávání) policii.

Data, která jsou sledována v Kalifornii, jsou dostupná zde, jako spolupráce Ministerstva sociální práce Kalifornie a univerzity Kalifornie Berkeley:

<https://ccwip.berkeley.edu/>

Policie může vystavit emergency protective order na 5 pracovních dní. O delších opatřeních rozhoduje soud. Policie může také v případech vážného ohrožení bezpečí dítěte odebrat dítě z domova na 72 hodin.

5. Soudy

Soudy, zabírající se týráním dětí, jsou „Juvenile Court“ (mládežnický soud) a „Family Law Court“ (soud rodinného práva). Mládežnický soud má na starosti případy nezletilých (mladších 18 let), kteří porušili zákon, jsou ohroženi nebo zažili týrání nebo zneužívání. Soudní řízení se zabývá otázkami, kdo má dítě na starost (dependency), adopci, změnou jména, změnou pohlaví, a kriminálními případy.

Rodinný soud se zabývá případy domácího násilí, rozvodů, péče o děti, návštěvy, týrání seniorů a adopcí.

V Kalifornii existují dva druhy péče - fyzická péče a legální péče. Fyzická péče obsahuje zaopatření fyzických potřeb dítěte. Legální péče se týká důležitých rozhodnutí o dítěti, například ohledně vzdělání, zdravotní péče, nebo náboženství. Fyzická a legální péče může být sdílená mezi rodiči nebo náležet jen jednomu rodiči (nebo jinému člověku).

Cílem a prioritou jsou zájmy dítěte, a v případech odebrání dítěte rodině je cílem vždy návrat dítěte do původní rodiny, pokud je to bezpečné. V případech týrání dětí, soud může pověřit „guardian ad litem“ - člověka, který reprezentuje zájmy dítěte. Soud může také nařídit mediation - kde se rodiče a další zainteresované osoby mohou dohodnout na postupu, jak napravit situaci v rodině.

V případech, kdy dojde k týrání dítěte, soud musí zvážit, jestli je bezpečné pro dítě být v kontaktu s pachatelem. Může se stát, že soud kontakt zakáže, nebo povolí jen návštěvy pod dohledem sociálního pracovníka. V otázkách péče o dítě může soud nařídit psychologické posudky rodičů, aby se zjistilo, jestli je rodič schopný uchovat dítě v bezpečí.

<https://www.courts.ca.gov/1205.htm?rdeLocaleAttr=en>

6. Prevence

Pracovníci s dětmi, včetně učitelů a dalších zaměstnanců škol, mají ohlašovací povinnost. Mnoho škol má na místě terapeuty nebo sociální pracovníky, ale jejich dostupnost se liší podle místa, školního obvodu a školy. Některé školy mají na místě i zdravotní centra a dostupné lékaře nebo zdravotní sestry. Tyto profese také mají ohlašovací povinnost. Mnoho škol má student support teams (SST) - týmy pro podporu studentů, které konzultují o případech studentů, kteří se potýkají se složitými problémy, včetně zkušeností s týráním. Tyto týmy mohou obsahovat poradce (guidance counselors), special education teachers (učitele pro studenty s postiženími nebo se speciálními potřebami) a sociální pracovníky, terapeuty a koordinátora školního zdravotního střediska, pokud existuje.

Duben je označen za **měsíc** prevence týrání a zneužívání dětí. V tomto měsíci pořádá **Ministerstvo** sociálních služeb vzdělávací programy na toto téma (<https://www.cdss.ca.gov/inforesources/ocap/cap-month>). Různé neziskové organizace také pořádají vlastní akce.

Například v okrese Contra Costa existuje nezisková organizace Rada pro prevenci týrání dětí (Contra Costa County Child Abuse Prevention Council). Tato organizace pořádá vzdělávací akce pro profesionály a organizace, ale také pro rodiče.

Existuje Národní systém dat o týrání a zanedbávání dětí (The National Child Abuse and Neglect Data System (NCANDS)). Do tohoto systému dobrovolně přispívají data jednotlivé státy USA a Portoriko.

<https://www.acf.hhs.gov/cb/research-data-technology/reporting-systems/ncands>

7. Vzdělávání

Zaměstnanci škol musí povinně absolvovat kurz o týrání dětí a ohlašovací povinnosti (California Department of Education, 2023). Zdravotníci a pracovníci v oborech duševního zdraví, včetně sociálních pracovníků, musí absolvovat kurzy o ohlašovací povinnosti. Kurz zadarmo poskytuje stát Kalifornie, a je dostupný na této webové stránce

<https://www.cdss.ca.gov/inforesources/ocap/mrt>

<https://mandatedreporterca.com/>

Ministerstvo vzdělání Kalifornie shromáždilo materiály o prevenci a intervenci zde:

<https://www.cde.ca.gov/ls/ss/ap/>

Další vzdělání poskytuje Národní síť dětského traumatického stresu (National Child Traumatic Stress Network), která shromažďuje informace a vzdělávací materiály o intervencích pro traumatizované děti.

<https://www.nctsn.org/>

Školení a vzdělávání o prevenci a intervenci v případech týrání dětí také poskytují profesionální organizace, jako třeba asociace psychologů, psychoterapeutů, nebo sociálních pracovníků.

Federální ministerstvo zdravotnictví vydalo manuál o trauma informované péči:
<https://store.samhsa.gov/product/SAMHSA-s-Concept-of-Trauma-and-Guidance-for-a-Trauma-Informed-Approach/SMA14-4884>

8. Financování služeb

V roce 2018 Kalifornie odhadem vynaložila 53 miliard dolarů na náklady způsobené týráním dětí (KidsData, 2023).

Služby spojené s prevencí a intervencí týrání dětí jsou financované z kombinace federálních, státních a místních fondů a soukromých nadací. Na úrovni státu jsou financovány následující iniciativy, vesměs v podobě grantů - granty jsou pak subjektem vykazování.

- Program intervencí a péče pro týrané děti - Child Abuse Intervention and Treatment (CAPIT)
- Komunitní program prevence týrání dětí - Community-Based Child Abuse Prevention Program (CBCAP)
- Program pro podporu bezpečných a stabilních rodin - Promoting Safe and Stable Families Program (PSSF)

V Kalifornii také existuje fond pro oběti zločinu - California Victims of Crime (<https://victims.ca.gov/>) Tento fond je financován z několika zdrojů, včetně restitucí pocházejících od pachatelů zločinu, z federálních zdrojů a dalších státních zdrojů.

Tento fond je také dostupný pro týrané nebo zneužívané děti. Tento fond je ale fond poslední možnosti, tzn., pokud je možné náklady pokrýt z jiného zdroje, jako třeba pojištění, je nutné nejdříve použít ten zdroj. Z fondu je možné pokrýt např. náklady spojené s lékařskou a zubařskou péčí, péčí o duševní zdraví, pohřby, nebo stěhování.

Respondenti se shodnuli, že zdroje a prostředky jsou nepostačující.

Zdroje:

California Courts - Home. https://www.courts.ca.gov/documents/BTB_XXII_IIIH_7.pdf

Home|California Dept. of Social Services.

https://www.cdss.ca.gov/portals/9/leg/csec_prog_leg_report_201710.pdf?ver=2017-10-24-171229-310

Kantorová, D., & Kalenda, S. (2022). Od deinstitucionalizace psychiatrických nemocnic k hromadnému věznění a hnutí abolicionismu. Czech & Slovak Social Work/Sociální Práce/Sociálna Práca, 22(3).

Homeless Youth and Families - California State PTA. (n. d.). California State PTA.

<https://capta.org/focus-areas/community-concerns/homeless-youth-and-families/>

No more excuses. California must prioritize children in foster care. (n.d.). CalMatters.

<https://calmatters.org/commentary/2023/01/foster-care-welfare-child-youth/#:~:text=Roughly%2060,000%20children%20are%20in,it%20must%20be%20a%20priority.> https://www.courts.ca.gov/documents/BTB_XXII_IIIH_7.pdf

Poverty in California. (2022, October 24). Public Policy Institute of California.

<https://www.ppic.org/publication/poverty-in-california/#:~:text=About%204.5%20million%20Californians%20remain,responsible%20for%20the%20large%20declines.> <https://www.cdss.ca.gov/inforesources/ocap/funding>

U.S. Census Bureau QuickFacts: California. (n. d.). Census Bureau QuickFacts.

<https://www.census.gov/quickfacts/fact/table/CA/PST045222>

